

## Информация за финансиран на проект

<b>Наименование на конкурса:</b>
“Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти - 2022г.“
<b>Основна научна област:</b>
Биологически науки
<b>№ на договор: КП-06-М61-7</b>
BG-175467353-2022-03-0044
<b>Начална дата на проекта и срок на договора:</b>
2 години
<b>Заглавие на проекта:</b>
„Генетичен профил на Лавандулови насаждения от различни райони на България. Установяване на автентичността и изравнеността на изходния посадъчен материал и влиянието му върху качеството на полученото етерично масло.“
<b>Базова организация:</b>
Тракийски Университет
<b>Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):</b>
Биолог генетик, д-р Мария Тодорова Желязкова
<b>Общ размер на договореното финансиране:</b>
40 000 лв.

**Резюме на проекта (до 1 стр. в рамките на полето по-долу):**

Лавандулата е тревисто растение от семейство Устноцветни (*Lamiaceae*). Като лечебно и маслодайно растение, продуктите получени при преработката на лавандулов цвят, намират широко приложение в парфюмерията, козметиката, Арома терапията и медицината.

В природата се срещат повече от 30 вида лавандула, десетки подвидове и стотици сортове. Основните производствени райони у нас са Стара Загора и Добрич, където лавандуловите полета са разположени на площ от над 9 000 ха, което е повече от половината насаждения в страната. Лавандулата е една от най-разпространените етерично-маслени култури в България, но бъдещето пред сектора не е светло.

Последните 10-15 години на ускорено, и в същото време, неконтролирано увеличаване на насажденията вече носят своите негативни резултати.

Хаотичното разрастване на площите при липса на контрол доведе до трайно влошаване на качеството на получените етерични масла и спад в продажбите на световните пазари. Това, до голяма степен се дължи на грешки в култивирането и най-вече на смесването на видове и сортове лавандула, в резултат на което се създадоха изключително не изравнени и нерентабилни лавандулови полета. От лидер на световният пазар, в последните няколко години България е на път да загуби трайно позицията си. Секторът се нуждае от пълна реформа и категорична намеса на държавата с всички възможни икономически и управленски мерки. Това може да бъде постигнато с инвестиции в научноизследователска дейност, системен административен контрол и комплексни мерки, свързани с обучението и консултацията на фермерите и производителите.

Ето защо целта на това проектно предложение е да бъде проведено задълбочено генетично изследване на производствени лавандулови полета от различни региони на България, което да установи генетичния произход на изходния растителен материал и влиянието на смесването на видове и сортове лавандула върху качеството на суровината. За постигане на тази цел се поставиха следните основни задачи:

- 1) Райониране на съществуващите лавандулови полета в България - очертаване на основните производствени райони и микрорайони и съставяне карта на полетата.
- 2) Изолиране на изходен растителен материал и изработване на генетичен профил на насажденията с лавандула в страната чрез ДНК маркери.
- 3) Отчитане количеството и химичния състав на етеричното масло от различни райони на страната и определяне връзката между генетичната изравненост на насажденията с добива и качеството на полученото етерично масло.

Натрупаната подробна качествена и количествена информация ще бъде използвана за изготвяне на прецизна оценка за състоянието на лавандулопроизводството в страната.

Провеждането на задълбочени научни изследвания по проблема ще повиши вниманието на фермерите и ще наложи тенденция към целенасочен и информиран избор на изходен посадъчен материал при създаване на нови производствени площи в страната. Проектното предложение е съобразено с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 и допринася за кариерното развитие на млади учени и постдокторанти чрез високо ниво на научните изследвания, които, от една страна, ще дадат възможност за научна продукция, а от друга – ще допринесат за възможности за решаване на проблем от регионално и национално значение, а именно - връзката и значимостта на генотипа върху качеството на полученото етерично масло.

## Членове на научния колектив

<i>Организации/участници<sup>1</sup></i>	<i>Бележка<sup>2</sup></i>
<i>Базова организация:</i>	
Тракийски Университет	
<i>Ръководител на научния колектив</i>	
Биолог генетик д-р Мария Желязкова	ПД
<i>Участници:</i>	
главен асистент, д-р Веселина Баджелова	ПД
гл. експерт, химик-аналитик Деяна Недева	МУ
магистър, Зорница Жеркова	МУ
гл. експерт, магистър Жулиета Кочеренко	СТ
бакалавър, Ванеса Василева	СТ

<sup>1</sup> Отбележете академичната длъжност, научната степен, име и фамилия на всеки участник като включите и участниците, които са работили по проекта не през целия период за изпълнение на проекта

<sup>2</sup> Отбележете дали участникът в колектива е млад учен (МУ), постдокторант (ПД), докторанти (ДО) или студенти (СТ), или учен от чужбина (УЧ).